

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN (ƏSAS (BAZA) ALİ TİBB TƏHSİLİNİN)
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050114 - Riyaziyyat müəllimliyi

BAKI – 2020

**BAKALAVRIAT SƏVIYYƏSİNİN 050114 - Riyaziyyat müəllimliyi İXTİSASI ÜZRƏ
TƏHSİL PROQRAMI**

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Bakalavriat səviyyəsinin “050114 - Riyaziyyat müəllimliyi” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də “Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza) ali tibb təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı”na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işəüzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - Tələbələrə və işəgötürənlərə məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri bəzədə məlumatlandırmaq;
 - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və “050114 - Riyaziyyat müəllimliyi” ixtisası üzrə bakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnəlidir:

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyənləşdirmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;

- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirilmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnmişdir:

- Natural, tam, rasional və irrasional ədədlər çoxluğunun daxil olduğu aralıqları, onlarla bağlı mühüm anlayışları və hökmləri bilmək, cəbri və irrasional ifadələr üzərində çevirmələr aparmaq, natural və həqiqi üstlü qüvvətin, n-ci dərəcədə kökün xassələrini tətbiq etmək bacarığına;
- Birdəyişənli xətti, kvadratik rasional və irrasional tənlikləri, tənliklər sistemini, dəyişəni modul işarəsi daxilində və parametrlər daxil olan tənlikləri həll etmək bacarığına;
- Cəbri, irrasional, həm də modul işarəsi daxilində dəyişəni olan bərabərsizliklər sistemini həll etmək bacarığına;
- Nisbət, tənəsüb, düz və tərs mütənəsib kəmiyyətlər arasında asılılığı bilmək və faizə aid müxtəlif məsələlər həll etmək bacarığına;
- Verilmiş funksiyanın tərs funksiyanı tapmaq, müxtəlif funksiyanın və onların superpozisiyalarının xassələrini qrafikin köməyi ilə araşdırmaq və tətbiq etmək bacarığına;
- Ədədi arqumentin triqonometrik və tərs triqonometrik funksiyanın qrafiklərini, xassələrini bilmək, onlar üzərində çevirmələr aparmaq, triqonometrik tənlik və bərabərsizlikləri həll etmək bacarığına;
- Loqarifləmə qaydasını və loqarifmanın xassələrini bilmək, üstlü və loqarifmik funksiyanın xassələrini qrafiklərin köməyi ilə araşdırmaq, üstlü və loqarifmik ifadələr üzərində çevirmələr aparmaq bacarığına;
- Üstlü, loqarifmik tənlik və bərabərsizlikləri həll etmək və köklərini araşdırmaq bacarığına;
- Arqument artımı verildikdə funksiya artımını tapmaq, funksiyanın sol və sağ limitlərini, birinci və ikinci görkəmli limitləri hesablamaq bacarığına;
- Funksiyanın törəməsinin tərifini, həndəsi və fiziki mənasını bilmək, triqonometrik, qüvvət, üstlü, loqarifmik və mürəkkəb funksiyanın törəmələrini hesablamaq, törəmənin köməyi ilə funksiyanın

qrafikinə çəkilmiş toxunanın tənliyini yazmaq, funksiyanın böhran və ekstremum nöqtələrini, artma, azalma aralıqlarını, ƏBQ və ƏKQ tapmaq bacarığına;

- Çoxluqlar üzərində əməllərin Venn diaqramında təsvirini, çoxluqların Dekart hasilini bilmək və çalışma həllində tətbiq etmək bacarığına;
- Birləşmələr nəzəriyyəsinin prinsiplərini, yerləşdirmə, yerdəyişmə, kombinezon anlayışlarını və onları hesablamaq üçün düsturları bilmək bacarığına;
- Hadisənin ehtimalının hesablanması birləşmələr nəzəriyyəsinin elementlərindən istifadə etmək, ehtimalların toplanması və vurulması qaydalarını, Bernulli sxemini, normal paylama qanununu tətbiq etmək bacarığına;
- Fəzada düz xətlərin, müstəvilərin qarşılıqlı vəziyyətinə, düz xətlə müstəvi, iki müstəvi arasındakı bucağın tapılmasına aid məsələləri həll etmək bacarığına;
- Üçbucağın, dördbucaqlının və digər çoxbucaqlıların elementlərini, çevrə və sferanın tənliyini bilmək, onların xassələrini bilmək və məsələ həllinə tətbiq etmək bacarığına;
- Müstəvidə və fəzada həndəsi çevrilmələrə aid nəzəri bilikləri məsələ həllinə tətbiq etmək bacarığına;
- Riyaziyyat üzrə qazanılmış bilik, bacarıq və vərdislərə uyğun olaraq problemlərin həllində iştirak etməyə hazır olmaq bacarığına;
- Fəaliyyət sahəsinə aid olan fənlərin əsas problemlərini, onların konkret tətbiq sahələrini bilmək bacarığına;
- Digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq bacarığına;
- Peşə fəaliyyətində İT-dan istifadə etmək bacarıqlarına;
- Daima biliklərini genişləndirmək, öz inkişafının və peşəkarlığının artırılması bacarıqlarına;
- Şagirdlərin fərdi xüsusiyyətləri və maraqlarını nəzərə almaqla tədris prosesində müxtəlif fəaliyyət formalarını istifadə etmək bacarığına;
- Şagirdlərin əməkdaşlığının, fəallıq və təşəbbüskarlığının, müstəqilliyinin, yaradıcı fəaliyyətinin təşkili, universal təlim fəaliyyətinin növlərinin aşılması bacarığına;
- Təhsilənlərin nailiyyətlərinin, bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi üçün şifahi və yazılı sorğular, qiymətləndirmə cədvəli, testlər və s. tətbiq və istifadə etmək bacarığına.
- Yeni situasiyalara adaptasiya olunmaq qabiliyyətinə;
- Problemlə şəraitdə təşəbbüskarlıq göstərmək və məsuliyyəti öz üzərinə götürmək bacarığına.
- Təlim-tərbiyə prosesinin keyfiyyətinin təmin edilməsi üçün şagirdlərin təhsil proqramı üzrə nailiyyətlərinin, diaqnostik, cari və yekun nəticələrinin qiymətləndirilməsi üzrə işin təşkili bacarığına;
- İdraki, ünsiyyət və psixomotor fəaliyyətlər əsasında həyati bacarıqların, milli və bəşəri dəyərlərin formalaşdırılması bacarığına;
- İnnovativ təlim metodlarının tətbiqi, təhsilin məzmununun səmərəli mənimsənilməsini təmin etməklə təhsilənlərin formalaşdırılması, peşəkarlığının yüksəldilməsi bacarığına;

- Səmərəli əks-əlaqənin, əməkdaşlıq şəraitinin, estetik-emosional mühitin yaradılması bacarığına;
- Zəngin mənəvi-əxlaqi keyfiyyətləri nümayiş etdirmək qabiliyyətinə;
- Öyrənlərə və həmkarlarına dostcasına yanaşmaq, onların tənqidinə hazır olmaq və fəaliyyətini tənqiddə uyğun olaraq qurmaq bacarığına;
- Yeni situasiyalara adaptasiya olunmaq, yeni ideyaları generasiya etmək qabiliyyətinə.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. "050114 - Riyaziyyat müəllimliyi" ixtisası minimum 240 (4 il) AKTS kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS krediti
Ümumi fənlər		30
1	Azərbaycan tarixi. <i>Bu fənn Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.</i>	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya. <i>Bu fənn cərcivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, nətiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya. <i>Bu fənn cərcivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, nətiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.</i>	15
4	Seçmə fənlər (<i>Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. Ixtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər</i>)	
4.1	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
4.2	İnformasiyanın idarə edilməsi	3

	Politologiya	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
İxtisas fənləri		120
5.	<p>Pedaqogika.</p> <p><i>Bu fənnin tədrisində pedaqogikanın nəzəri əsasları, təlim-tərbiyə nəzəriyyələri, təlimin qanunauyğunluqları, prinsipləri, metodları, vasitələri, təşkili formaları, müasir təlim texnologiyaları, məktəbin idarə olunması və ona rəhbərliyin forma və metodları öyrənilir.</i></p>	10
6.	<p>Psixologiya.</p> <p><i>Bu fənnin tədrisində psixologiyanın predmeti, metodları, şagirdlərin yaş və psixoloji xüsusiyyətləri, onları öyrənmək üçün psixoloji metodlar tərtib etmək, onları diaqnostik ölçüdə tədqiq etmək öyrənilir.</i></p>	7
7.	<p>Multikulturalizmə giriş.</p> <p><i>Bu fənn multikulturalizm haqqında ümumi anlayışları, onun inkişaf mərhələlərini, bu sahədə əsas nəzəriyyələrin xüsusiyyətlərini, cəmiyyətdə mövcud olan etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində dövlətin apardığı siyasəti öyrədir. Azərbaycan Respublikasının multukulturalizm siyasətinin, sosial-mədəni proseslərin mahiyyətini, onun xüsusiyyətlərini və bu siyasətin ölkədə uğurla həyata keçirilməsinin səbəblərini təhlil edir.</i></p>	3
8.	<p>Riyazi analiz.</p> <p><i>Bu fənn orta məktəbdə ilkin təsəvvürlər yaradılan riyaziyyata aid anlayışları elmi cəhətdən əsaslandırmaqdan ibarətdir. Bu kursda birdəyişənli həqiqi funksiya, onun xassələri, birdəyişənli funksiyanın törəməsi, diferensialı, qeyri-müəyyən inteqralı, müəyyən inteqralı və onun fiziki məsələlərə tətbiqi tədris olunacaqdır. Çoxdəyişənli funksiya, onun xüsusi törəməsi, diferensialı, ikiqat, üçqat inteqralı, ayrılmalı və səth inteqrallarının təyini və onların hesablanması; sıralar nəzəriyyəsinin əsasları haqqında tələbələrə məlumat veriləcəkdir.</i></p>	20
9.	<p>Cəbr.</p> <p><i>Bu fənn məktəb cəbr fənninin genişlənməsi olub, mücərrəd və klassik cəbrin əsas elementlərini özündə əks etdirməklə tələbələrin riyazi biliklərinin formalaşdırır.</i></p>	12
10.	<p>Analitik həndəsə.</p>	10

	<i>Bu fənn məktəb həndəsə fənninin genişlənməsi olub, mücərrəd və klassik həndəsənin əsas elementlərini özündə əks etdirməklə tələbələrin riyazi bilikləri formalaşdırır.</i>	
11.	Elementar riyaziyyat. <i>Ədədlər sistemi və onlar üzərində əməllər, çoxhədlilər, tənlik və bərabərsizliklər anlayışı və onlar üzərində əməllər, elementar həndəsənin aksiomatikası və müxtəlif aksiomlar sistemi vasitəsilə həndəsənin qurulmasının mahiyyətini öyrənir. Müstəvi fiqurları və fəza cisimlərinin konqruentliyi (bərabərliyi) və oxşarlığı, Kavaleri prinsipi və Guldən teoremi ilə səthlərin hesablanması, fəzada həndəsi qurmaları öyrədilir.</i>	10
12.	Riyaziyyatın tədrisi metodikası. <i>RTM predmeti, məzmunu, strukturu, məqsəd və vəzifələri, aparıcı funksiyaları. RTM-in tədrisində fənlərarası əlaqə. Təliminin formaları, metodları, şagirdlərin biliklərinin yoxlanılması və qiymətləndirilməsi. Ədədlər və əməllər məzmun xətti üzrə materiallar, məktəb riyaziyyat kursunda tənliklər və bərabərsizliklər, onların müxtəlif üsullarla həlli. Həndəsənin məntiq quruluşu, həndəsi fiqurların xassələri, çoxbucaqlılar və çoxüzlülər, müstəvi və fəza fiqurları, fırlanma cisimlərinin öyrənilməsi metodikası. Məktəb riyaziyyat kursunda statistika elementləri, məlumatın paylanma formalarının tədrisi.</i>	8
13.	Adi diferensial tənliklər. <i>Bu fənnin tədrisində birtərtibli adi diferensial tənliklər üçün Koşi məsələsinin, birtərtibli xətti diferensial tənliklərin müxtəlif tiplərinin, yüksək tərtibli adi diferensial tənliyin, xətti normal diferensial tənliklər sisteminin həll edilməsinə diqqət yetirilməlidir.</i>	6
14.	Ehtimal nəzəriyyəsi və riyazi statistika. <i>Bu fənn təsadüfi hadisələri və kəmiyyətləri, kəmiyyətin ədədi xarakteristikalarını, böyük ədədlər qanunu və onun tətbiqlərini öyrədir. Riyazi statistika isə empirik paylanma qanunun, parametrlərinin qiymətləndirilməsini və hipoteslərin yoxlanmasını öyrədir. Nəsəri düsturları, teoremləri öyrənməklə onları məslə həllində tətbiq etməyə diqqət yetirilir.</i>	5
15.	Diskret riyaziyyat və məntiqi elementlər. <i>Diskret riyaziyyatın əsas bölmələri olan riyazi məntiq, bul funksiyaları, çoxluqlar nəzəriyyəsi, kombinatorika və əsas anlayışları öyrənilir.</i>	5

16.	<p>Hesablama riyaziyyatı.</p> <p><i>Bu fənn xətlər nəzəriyyəsinin əsas elementlərini, qeyri-xətti tənliklərin və xətti tənliklər sisteminin təqribi həll üsullarını və bu üsulların xəttə düsturlarında, əsas interpolasiya düsturlarında, əsas reqresiya düsturlarında parametrlərin tapılması qaydası, ədədi differensiallaşma və ədədi integrallama düsturları, sadə differensial tənliyin ədədi həllərinin tapılması qaydası və bəzi sadə integral tənliklərin təqribi həll üsullarına diqqət yetirilir.</i></p>	6
17.	<p>İnformatika və təhsildə İKT.</p> <p><i>Bu fənn informasiya anlayışı, informatika predmeti, kompüter texnologiyalarının əsas anlayışlarına, kompüterin arxitekturasına, proqramlaşdırmanın mahiyyətinə diqqət yetirilir, sistem və tətbiqi proqram təminatı, qrafik redaktorlar, verilənlər bazası və verilənlər habelə kompüter şəbəkələri və İnternet qlobal şəbəkəsi şərh olunur. Pedaqoji fəaliyyətində İKT vasitələrindən istifadənin müasir üsul və metodları ilə tanış edilir; hesablama texnikası bazasında fəaliyyət göstərən multimediyə texnologiyaları, məlumatın daxil edilməsi, toplanması, emalı, ötürülməsi, elektron tədris resursları, elektron lövhə və təlim prosesində istifadə, innovasiyaların idarəedilməsi, distant təhsil, videokonfransların təşkili qaydalarına diqqət yetirilir.</i></p>	6
18.	<p>Ümumi fizika.</p> <p><i>Bu fənn materiyanın müxtəlif formalarını, onun xassələrini və qarşılıqlı çevrilməsini, proseslərin baş vermə istiqamətini, elektrik və maqnit hadisələrinin qarşılıqlı əlaqələrini, işığın dalğa və korpuskul təbiətini, informasiyanın ötürülməsi, qəbulu və emalı prinsiplərini, fiziki xassələrin formalaşmasında kimyəvi rabitənin rolunu, maddənin atom molekul quruluşunu öyrətmək, dünyanın müasir fiziki mənzərəsini formalaşdırmaqdan ibarətdir. Təbiətdə baş verən bütün hadisələrin, cansız və canlı materiyanın qarşılıqlı əlaqələrinin öyrənilməsində, elmi-texniki tərəqqinin inkişafında aparıcı rol oynayan fizika fənninin öyrənilməsi tələbələrə digər fundamental elmlərinin mənimsənilməsinə, təbiət hadisələrinə, elm, texnika və istehsalatın müxtəlif sahələrinin əsas proseslərinə yaxından bələd olmaq imkanı verir.</i></p>	6
19	<p>Mülkü müdafiə və ilkin tibbi yardım.</p> <p><i>Bu fənn fəvqəladə hadisələrin qarşısının alınması, onların nəticələrinin</i></p>	6

	<i>aradan qaldırılması, kütləvi qurğın silahları, nüvə silahı, nüvə silahının tətbiqi və nəticələri, nüvə silahının zədələyici amilləri, radioaktiv çirklənmə, bioloji silahlardan qorunma üsulları, karantin tədbirləri, dinc və müharibə dövründə əhəlinin mühafizəsinin xüsusiyyətləri, fərdi mühafizə vasitələri, qəza və təbii fəlakətlər zamanı xilasetmə işlərinin təşkili və yerinə yetirilməsi qaydaları, kimyəvi silahlar tətbiq edilərkən davranış və fəaliyyət qaydaları, müxtəlif zədələnmə ocaqlarında və təbii fəlakət rayonlarında ilk tibbi yardım göstərilməsində sanitariya drujinalarının təşkil olunması haqqında məlumatlar öyrədir.</i>	
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər¹ <i>Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.</i>	60
	Pedaqoji internatura.	30
	CƏMI	240

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi universitetin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
- mühazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
 - təqdimatlar, müzakirələr və debatlar;

¹ Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq ali təhsil müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşmalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- layihələr;
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- rol oyunları;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- distant təhsil;
- stimulyasiyalar; və s.

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilinsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq (məsələn, universitetin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) olmalıdır.
- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:
- yazılı tapşırıqlar;
 - bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;

- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünüqiymətləndirmə; və s.

- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflyq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiat problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.
- 6.2. Təlim nəticələri hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. **İnfrastruktur və kadr potensialı**

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir:
- təhlükəsiz təhsil şəraitinə, təhsil fəaliyyəti üçün zəruri imkanlara malik binalara, maddi-texniki və tədris bazasına, təchiz olunmuş tədris kabinetlərinə və laboratoriyalara, auditoriyalara, texniki tədris vasitələrinə, kabinetlərə, yataqxanaya, su, istilik, elektrik sistemlərinə, internet xidmətlərinə, virtual muzeylərə, elektron kitabxanaya, zəngiz məlumat bazasına, məlumat axtarış sistemlərinə çıxışa malik olmalıdır.
- 7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcəyə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. **Pedaqoji internatura**

- 8.1. Pedaqoji internatura tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.
- 8.2. Pedaqoji internatura ümumi təhsil müəssisələrində (ümumi orta və tam orta ümumtəhsil məktəbləri, ümumtəhsil internat məktəbləri, inteqrasiya təlimli internat tipli təhsil müəssisələri, xüsusi məktəblər və xüsusi internat məktəbləri, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar üçün xüsusi məktəblər və internat məktəbləri, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün müəssisələr, istedadlı şagirdlər üçün məktəblər, gimnaziyalar, liseylər və digər müəssisələr) təşkil oluna bilər.
- 8.3. Pedaqoji internaturadan əvvəl ali təhsil müəssisəsi və pedaqoji internatura təşkil olunacaq ümumi təhsil müəssisəsi ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər ümumi təhsil müəssisəsində, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri, digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.
- 8.4. Pedaqoji internaturanın qiymətləndirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanın müəyyən etdiyi qaydalara əsasən həyata keçirilir.

9. **Məşğulluq və ömürboyu təhsil**

- 9.1. **“050114 - Riyaziyyat müəllimliyi”** ixtisası üzrə Təhsil Proqramının məzunları mülkiyyət formasından və tabeliyindən asılı olmayaraq peşəsinə və ixtisas dərəcəsinə uyğun gələn ümumi təhsil müəssisələrində, məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində, peşə təhsili müəssisələrində, orta ixtisas təhsil müəssisələrində, təşkilatlarda, idarələrdə, birliklərdə və s. sferalarda, həmçinin mövcud qaydalara riayət olunmaqla müxtəlif təhsil müəssisələrində (ali məktəbdə elmi, elmi-pedaqoji fəaliyyət sahələri istisna olmaqla) işləyə bilər.

- 9.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb sahifəsində yerləşdirməlidir.
- 9.3. “050114 - Riyaziyyat müəllimliyi” ixtisası üzrə bakalavr proqramının məzunlarının təhsillərini magistratura səviyyəsi üzrə müvafiq ixtisaslaşma seçim cədvəlinə əsasən magistr proqramlarında davam etdirə bilirlər.
- 9.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikasının Təhsil
Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini,
Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin müdiri

Yaqub Piriyeu

“20” 08 2020-ci il.

Təhsil ixtisasları qrupu üzrə
Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan
işçi qrupun sədri

Cəfər Cəfərov

“19” avqust 2020-ci il.

